

родинності, усиновленні та інших підставах, передбачених у законі, який проявляється у наділенні їх на засадах рівності взаємними особистими немайновими та майновими сімейними правами та обов'язками, спільному житті, спільності інтересів та взаємній юридичній відповідальності.

Список використаних джерел

1. Ніколайчук А.І. Законодавче визначення та закріплення понять «сім'я» та «її членів». Європейські перспективи № 3, 2014. С. 113 – 115.
2. Сімейне право України : підручник / за заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Жилінкової. - К. : Юрінком Інтер, 2004. - 264 с.
3. Ватрас В. А. Поняття «сім'я» у сімейному праві України / В. А. Ватрас // Форум права. – 2009. – № 1. – С. 83–91 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2009-1/09vvacrpu.pdf>.
4. Философский словарь / под ред. И. Т. Фролова. - М. : Политиздат, 1981. - 774 с.

Комірчий Павло Олексійович,

доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри публічного управління та
адміністрування Національної академії
внутрішніх справ

КОНЦЕПТУАЛЬНА СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ПУБЛІЧНА СЛУЖБА»

Особливо важливим чинником, що становить єдину державну владу незалежно від її виду, є публічна служба. Ця служба є соціально-правовою інституцією, покликаною забезпечувати, «з одного боку, практичну реалізацію завдань державних і муніципальних органів влади, а з іншого – захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб в їх взаємовідносинах з державою». Саме тому від професійності й компетентності, авторитетності і стабільності, забезпеченості й захищеності публічної служби «залежить функціонування як держави, так і громадянського суспільства» [1, с. 5].

З'ясовуючи концептуальну сутність поняття «публічна служба», передусім слід звернути увагу на те, що воно складається з двох понять – «служба» та «публічний». У тлумачних словниках української мови слово «служба» визначено таким чином: 1) дія за

значенням служити (служити – працювати, займаючись розумовою працею, а також фізичною працею, пов’язаною не з виробництвом, а з обслуговуванням кого-, чого-небудь); обов’язок, визначений посадою; 2) праця, заняття як засіб існування; місце, де хто-небудь працює, служити [2, с. 1345–1346].

У юридичній науці поняття «служба» розглядають як особливий вид діяльності громадян з виконання обов’язків від імені державних, муніципальних, комерційних органів, установ або організацій (державна, муніципальна, комерційна служба), як орган, установу або їх систему, а також специфічний вид організаційно-правового регулювання відносин громадянина й організації під час здійснення ним службових обов’язків [3, с. 35]. Тобто служба може бути приватною та публічною.

Служба як вид суспільно корисної діяльності з’явилась у різних соціальних системах, слугуючи необхідним фактором нормальної життєдіяльності суспільства [4, с. 254], адже на практиці припустити існування суверенної та незалежної, правової й демократичної, соціальної держави, у якій не існує публічної служби, неможливо [5].

Що ж стосується сутнісного змісту поняття «публічний», то в словниках іншомовних слів зазначено, що воно походить від латинського слова «*publicus*», яке можна перекласти як «суспільний». У тлумачних словниках сучасної української мови слово «публічний» інтерпретовано як: 1) такий, що «відбувається в присутності публіки, людей; прилюдний»; 2) «призначений для широкого відвідування, користування; громадський»; 3) «стосовний до публіки» [2, с. 1187].

Важливим є розуміння слова «публічний» як того, що стосується публіки, влаштованого для публіки. В юридичному значенні поняття «публічний» вчені тлумачать як те, що «спрямоване на досягнення суспільного блага» [6, с. 4]. Однак це тлумачення відображає лише один з багатьох аспектів феномену публічної служби, адже вказівка на те, що служба є публічною також засвідчує, що сказана служба здійснюється не лише в інтересах народу, а й безпосередньо народом за допомогою утворених органів та їх службовців. Крім того, окреслене розуміння слова «публічний» у взаємозв’язку зі загальним тлумаченням поняття «служба» також дає підстави окремим ученим доходити аналогічних висновків.

З’ясувавши в загальних рисах концептуальний зміст публічної сутності, доцільно уточнити дефініцію цього виду служби, попередньо проаналізувавши співвідношення понять «публічна служба» та «державна служба».

Державна служба є юридичним терміном, який українська теорія адміністративного права успадкувала від радянського права. Водночас у законодавстві та в теоретичних напрацюваннях українських учених співіснують поняття «державна служба» та «публічна служба», які досить часто використовують як синонімічні, з чим не можна погодитись. Означені та супутні поняття також наявні в науково-практичному обігу інших європейських держав. Ідеться, зокрема, про категорії «публічна служба» (*public service, service publique, servicio público*), «державна служба» (*state service*), «цивільна служба» (*civil service, service civil, servicio civil*).

Багатоаспектність державної служби законодавець відобразив у ч. 1 ст. 1 Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889-VIII, [7]. де закріплено офіційне визначення відповідного поняття. Згідно з цим Законом, державна служба – це публічна, професійна, політично неупереджена діяльність з практичного виконання завдань і функцій держави, зокрема щодо:

1) аналізу державної політики на загальнодержавному, галузевому й регіональному рівнях і підготовки пропозицій стосовно її формування, у тому числі розроблення та проведення експертизи проектів програм, концепцій, стратегій, проектів законів та інших нормативно-правових актів, проектів міжнародних договорів;

2) забезпечення реалізації державної політики, виконання загальнодержавних, галузевих і регіональних програм, виконання законів та інших нормативно-правових актів;

3) надання доступних і якісних адміністративних послуг;

4) здійснення державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства;

5) управління державними фінансовими ресурсами, майном та контролю за їх використанням;

6) управління персоналом державних органів;

7) реалізації інших повноважень державного органу, визначених законодавством.

Викладене вище дає змогу стверджувати, що публічна служба в Україні – це вид служби, який: об'єктивується в професійній діяльності фізичних осіб (публічних службовців), що фінансується за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів і здійснюється на посадах у державних органах та органах місцевого самоврядування, на які вони призначаються (обираються); виявляється у виконанні та практичній реалізації публічної влади.

Отже, на сьогодні публічна служба в Україні постає складним соціально-правовим феноменом, котрий завжди є професійною

діяльністю фізичних осіб, спрямованою на виконання ними покладених на них службових завдань, результатом чого є обумовлення функціонування відповідного органу публічної влади, у якій виконуються ці службові завдання. Інакше кажучи, публічна служба «пробуджує» до «життя» суб'єкта публічної адміністрації, адже саме в результаті функціонування публічних службовців (здійснення як управлінських, так і неуправлінських завдань і функцій) відбувається фактична реалізація завдань та здійснення функцій відповідного суб'єкта публічного адміністрування.

Таким чином, в окресленому контексті досліджувана служба в нашій державі об'єктивується саме в площині суб'єктів публічної адміністрації, а саме тих з них, що віднесені до державних органів та органів місцевого самоврядування. Попри наявні тенденції щодо ототожнення публічної служби з державною, слід зважати на те, що публічна служба наявна також в органах місцевого самоврядування (загального та особливого режиму), адже державна служба та служба в органах місцевого самоврядування – це два окремі основні види публічної служби.

Список використаних джерел:

1. Цуркан М. І. Правове регулювання публічної служби в Україні. *Особливості судового розгляду спорів* : монографія. Харків : Право, 2010. 216 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : Перун, 2005. 1728 с.
3. Нагорных Р. В. Понятие и административно-правовая природа государственной службы Российской Федерации. *Вестник института: преступление, наказание, исправление*. 2014. № 3 (27). С. 34–36.
4. Волох О. В. Публичная служба как институт народовластия. *Вестник Томского государственного университета*. 2006. № 292–2. С. 253–256.
5. Комірчий П. О. Феномен публічної служби в сучасній Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Вип. 40. Т. 4. С. 84–89. (Серія «Право»).
6. Чаннов С. Е. Административно-правовая модель регулирования служебных отношений в Российской Федерации: понятие и основные черты : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.14. Саратов, 2010. 47 с.
7. Про державну службу : Закон України від 10 груд. 2015 р. № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.